UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An homines de necessitate pr[a]ecepti ad oblationes teneantur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

Visual Library

cta affectus fuerit, nullas preſefert fundamenti radices.

QVÆSTIO III.

DE OBLATIONIBVS ET Primitijs.

S. Thom. 2. 2. quæſt. 86.

ARTICVLVS I.

Vtrum homines de neceſſitate præcepti ad oblationes teneantur.

POſt ſermonem de ſacroſancto ſacrificio, quod oblationum omnium Chriſtanæ familiæ apicem obtinet, ſupereſt, vt hac q. de oblationibus & primitijs, ſubſequenti verò de decimis, quæ ad eiuſdem ſacrificij celebritatẽ ſuppeditantur, mentionem ſubdamus. Primò ergo de oblationibus, quæritur, vtrum

1. Argu. ſint de neceſſitate præcepti. Arguitur enim negatiuè: Oblationes vetuſtæ legis, inter ceremonialia præcepta connumerabantur. Nam Exod. 23. ad modum & formam celebrandi cæremoniales feſtiuitates, adhibetur Non apparebis in conſpectu meo vacuus. Cæremonialia verò cuncta per euangelium ceſſarunt: ergo Chriſtiani ad oblationes nõ cogimur. Id quod Chriſtus Mat. 5. deſignare videtur, dicens, Si offers munus tuum ante altare, quaſi offerentium arbitrio id reliquerit. Secundò arguitur. Qui-

Secũdum. cunque ius aliquod eccleſiæ debet, ſi non ſoluat, poteſt ſacramentorum ſubtractione ad id cogi: acerbum autem eſſet renuẽti oblationem ſoluere, ſacramenta eccleſiaſtica denegare iuxta canonem illum ſextæ Synodi, 1. q. 1. Nullus qui ſacram communionem diſpenſat, à percipiente gratiam, aliquid exigat, ſin verò exegerit, deponatur: ergo ad oblationes ex vi præcepti nullus tenetur. In contrarium eſt illud Greg.

Greg. 7. 7. de conſec. diſtin. 1. Omnis Chriſtianus procuret ad Miſſarum ſolennia, aliquid Deo offerre, & ducere ad memoriã quod

Quid nomen oblatio ſignet. Deus per Moyſen dixit. Non apparebis in conſpectu meo vacuus.

In proloquio q. præſentis notanda eſt nominis ſignificatio. Enimuerò oblationis verbum actiones omnes ſuo ſignificatu ambit, quibus res quæcunq; ad diuinũ cultũ exhibentur. Quo fit, vt oblatio latior ſit patentiorq; vox quam ſacrificiũ. Quicquid enim ſacrificium eſt, cenſetur oblatio haud tamen conſequẽtia recurrit. Etenim cum aliquid offertur quod integrum eſt permanſurum, hoc eſt, quod ſacrificio ipſo non inſumitur, nec circa illud aliqua fit cæremonia, ſed eccleſiæ offertur, ſiue in fabricam, ſiue in miniſtros cedat, oblatio quidem eſt, vt ſi numos, vel cereos offeras, vt in exequijs panem, aut vinum, aut fortè prediũ. Sacrificium autem, vt diximus, nõ eſt niſi oblatio rei, quæ immolatur: vt animalia olim, & nunc ſacrificium altaris. De primitijs namq; deq; decimis quomodo ab his differant, ſuo loco dicemus. Vnde Exod. 29. Offeres totum arietem in incenſũ ſuper altare. Et ſequitur Oblatio eſt domino odor ſuauiſſimus victimæ Dei. Et Leui. 2. Aĩa cum obtulerit oblationem ſacrificij Deo, ſimila erit eius oblatio. His ſuppoſitis duabus ad q. cõcluſionibus rñdetur. Prior eſt. Oblatio naturali ſua ſignificatione vltroneã exhibitionẽ deſignat: offerre enim eſt vltro munus quodpiam donare. Quo fit, vt res per ſe, ſi nudè penſetur, operis ſupererogationis ad cultum religionis attinẽs: quippe qua, vt ſupra diximus, obedientiam ſubiectionemq; Deo profitemur. Vnde Exo. 25. Loquere filijs Iſrael, vt tollãt mihi primitias: ab oĩ hoĩe qui offert vltroneus, accipietis eas. Poſterior concluſio. Oblationes quadruplici de cauſſa ſub præceptum cadere poſſunt. Primò quidem ex præcedenti conuentione, vt dum eccleſia fundum aliquem cui confert retenta penſione, ſtatis temporibus referenda. Quæ quidem pactio cẽſus rationem induit. Secũdò propter præcedentem deputationem qua res donatione, vel pollicitatione, aut teſtamenti legatione debetur. Tertiò, quòd ad rem propinquius accedit, ꝑpter eccleſiæ neceſſitatẽ, nempè ſi aliũde miniſtri aliſuſtentariq; non poſſent. Quartò propter conſuetudinem, quæ in ius tranſit, vt ſi conſuetum eſt certis ſolemnitatibus hoc aut illud offerri. Quamuis nonnunquam his poſtremis duobus caſibus oblationis quantitas relinquatur vouentis libertati. Circa poſteriorem concluſionem, quoniam prior planiſſima eſt, nonnulla exiſtunt, licet exigua adnotamẽta. Prætermiſſo enim

priorís

Soto de iure Legibus DIII 13

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

prioris obligationis membro ad rem pa-rum attinente, quia eſt velut ſenſus, de ſe-cunda extat tex. 13. diſt. 2. can. qui oblatio-nes & duo ſequentes, quibus ſub anathe-matis cenſura coguntur, quibus incum-bit, vt defunctorum oblationes, ſeu dona-tas ſeu legatas facile & abſque mora per-ſoluant: ſunt enim planè debita. Et genera-liter de omnibus oblationibus extat cano. Præterhoc, 32. diſt. & can. Statuimus, diſt. 16. q. 1. quibus eadem animaduerſionem retinentibus debitas oblationes eccleſia comminatur. Tertia verò ratio obligatio-nis eſt adnotanda, quæ præcipuè legitima eſt. Etenim cum Chriſtianorum religio, in ſacramentorum ſuſceptione, ſacrificij-que oblatione poſita ſit, ad quæ iure natu-rali ac diuino, eodemque vt ſtrictiſſimo ita & ſtrictiſſimo, totus Chriſtianiſmus tenea-tur, fit, vt quiſque populus ſub reatu crimi-nalis impietatis, tum templum pro ſua fa-cultate extruere, tum & miniſtros alere, & cultui neceſſaria contribuere ſit iure con-ſtrictus. Quapropter vbi decimæ non ſol-uuntur, neque aliunde ad eiuſmodi ſum-ptus prouiſum eſt, tenetur populus eoſ-dem ſumptus de ſua ſubſtantia ſuppedi-tare. Ad quod ſi renuerit, per cenſuras ec-cleſiaſticas, atque adeò ſi opus fuerit, ani-maduerſione ſecularis iudicij cogi poteſt. Locus eſt conſtitutiſſimus apud Paul. 1. ad Corint. 9. vbi docet plus iuris miniſtris al-taris ſuppetere ad ſubſidia temporalia re-cipienda, quam ad eum ſtipendium mi-liti, & vineæ fructum, qui illam plantauit, & qui gregem paſcit, ad fruendum lacte: ſanè cum Dominus diſpoſuerit: vt qui al-tari ſeruit, de altari viuat. Dubium autem deinde offert tex. ille citatus Gregorij, Om-nis chriſtianus, vtrum ſcilicet ad Miſſa-rum ſolennia teneatur vnuſquiſq; aliquid in templum offerre quod afferat? Hugo nanque vt Hoſt. in rub. de par. & alien. par. ait, omnem Chriſtianum tenore e-iuſdem capituli, teneri ad oblationes in Miſſa ſub reatu criminalis culpæ. Quare poteſt, inquit qui non fecerit eccleſiaſtica cenſura compelli. Id quidem Hoſt. hoc ad-hibito moderamine fatetur; quod intelli-gatur in præcipuis duntaxat feſtiuitatibus. Alij verò id duriùs arbitrati, cēſent ſolum intelligi de interna animi oblatione per deuotionem. Hæc autem gloſſa lōgiſſimè à Canonis mente aberrat. citat enim Gre-gor. textum ipſum antiquum, quo obla-tiones temporalium rerum iubebantur. Omiſſa ergo opin. recitatione, res eſt cla-ra. Etenim vbi cuiuſpiam oblationis conſuetudo vſque adeò inoleuit, vt vim legis obtinuerit, ibi præcepti oblatione armata eſt, vt D. Thom. ratione quarta docuit. Vbi autem neque lex extat, ne-que eiuſmodi viget conſuetudo, nullum metuendum eſt præcepti vinculum. Conſultò dixerim, vbi conſuetudo vim legis obtinuerit. Nam vſu teneri poteſt conſuetudo per modum liberæ deuotio-nis; quæ ideo nunquàm, quantumcunque diuturna, vim ingerit præcepti. Quod ſi ali-quod ſciſciteris indicium, quo eiuſmodi conſuetudines dignoſcantur, forſan hoc non adeò fallax, quod vbi decimæ in vſu non ſunt, neque alia miniſtris iuſta ſtipen-dia conſtituta, ibi conſuetiſſimæ oblatio-nes cenſentur in præcepto eſſe. Et pariter, ſi conſuetudo ſit populi omni memoria vetuſtior, ſtatis ſolennitatibus aliqua mu-nera eccleſiæ, vel ad fabricam, vel ad alios ſumptus offerre. At verò vbi decimarum ſolutio more ſeruatur, quæ miniſtris ſuf-ficit, re vera quotidianæ oblationes, quæ vel in profeſtis diebus, vel in feſtiuitati-bus, quantumuis præcipuis offeruntur, exiſtimari non debent præcepti obliga-tioni eſſe obnoxiæ. Neque verò vllo colo-re in contrarium obtendi poteſt, quod le-gitimi paſtores omnes decimarum fru-ctus, gregem deglubentes, ſibi vſurpant, miſeriſque mercenarijs quotidiana illa munuſcula, quæ ad altaris gradus offe-runtur, relinquunt: nam poſtquàm deci-mis paſtores ſaginantur, ipſis incumbit primum, præſentes ſeruire: mox ſi officio abeſſe iuſtè vel iniuſtè permittantur, vi-carios cum iuſto ſtipendio ſibi ſubſtituere. Quare in hanc rem optimè per Concil. Trident. proſpectum eſt, vt parœcis non reſidentibus tertia pars fructuum adima-tur, quæ vicarijs adiudicetur. Haud tamen arbitrentur curatis ſe exoneratos ſubinde eſſe animarum cura, excuſatoſque ne reſi-dere teneantur: nam cum ad hoc iure di-uino, naturalique teneantur, ſanctum co-ſilium nullatenus excuſare illos cogitauit, ſed eccleſijs quam minimè male poterit proſpicere. Inter oblationes autem vna eſt quæ offertur pro Miſſa. De qua duplex ſu-pereſt dubiũ. Vnũ an liceat ſacerdoti pro

Populus iure naturæ tenetur miniſtros eccleſiæ alere, & templum ſtruere.

Paulus.

Hoſtie.

Solutio.

Indiciũ ad dignoſcendum quã conſuetudo offerendi obligat ſub præcepto.

Definitio concilij Tridentini de portione vicarijs adiudicanda.

Miſſa celebranda de pretio paciſci. Quod quidem cum ad titulũ ſimoniæ pertineat, q. 6. diſputabitur. Secundum, vtrum licitũ ſit plures, vt aiunt, pitantias pro vna Miſſa recipere. Nam ratio illa quod pro pluribus oblata tantum ſingulis proſit, iam ſuperiori q. exploſa eſt, ſed vtrũ alia de cauſſa id liceat, iam nunc ambigitur. Apparet.n. ſi illa non ſit legitima, nullam fieri reliquã: nam quicunque illa cauſa eleemoſinã largitur, contendit ſibi totum ſacrificium applicatum iri. Nihilominus hic in primis diſtinguendum eſt de plebano paſtore, & de alijs mercenarijs, qui neq; parœcij ſunt, neque eorum vicarij. Parœcij namque iure decimarum quotidie celebrare tenentur pro ſua parœcia, ſi modo fructus ſatis ſint ad ipſum alendum: ſin minus pro eorum quantitate, vel ter vel quater in hebdomada, ad iudicium Antiſtitis, quod tutius eſt, vel ad arbitrium prudentum. Quotidie inquam pro humana fragilitate: nam licet vno aut altero die ceſſet, ſeu quia non ſe præſenti ſcit idoneum vel animi laxandi gratia, non ideo conſtituitur in culpa. Vnde & monitum hoc adhibẽdum eſt quod legitimus paſtor ſi per ſe vel nefas non reſideat, tenetur iuſtum alimentum vicario ſuppeditare, vt poſſit tot Miſſas celebrare quot ipſe teneretur: ne vicarius cauſſari poſſit non ſufficere, ſibi victum, niſi aliunde pitantias corradat. Ex hoc fit paſtorem parœciæ in ſeruitutem non poſſe peregrinas pitantias ab alijs, præterquam à ſuis parœcianis percipere: hoc enim eſſet in fraudem ſacrificiorum quæ pro ſua parœcia offerre tenetur. Attamen non obſtante obligatione, qua tenetur pro parœcia, offerre, poteſt particulares pitantias ab eiſdem parœcianis vltro oblatas recipere, dummodo illas non extorqueat, idemque ſacrificium poteſt & pro parœcia & ſimul pro tali parœciano facere. Idemque cenſendum de defunctorum exequijs & teſtamentorum Miſſis. Ratio huius eſt quod defunctos ſepelire, & piorum Miſſas offerre, propria eſt functio ipſius paſtoris: neque debent parœciani foras exigere ſacerdotes ad hoc munus quæſitum: quocirca hæc non ſunt incompatibilia. Hoc autem documentum vt cuncta moralia, cum moderamine temperandum eſt videlicet ne Miſſarum prouentus immodice ſit exuberans: nam tunc deberet paſtor, qui curam habet animarum, auxiliares ſacerdotes ad ſe adiungere. Sed & hoc præterea conſultari aſſolet, vtrum poſſit paſtor, quicunque habet animarum, cuique ſubinde incumbit huiuſmodi functio, ex pitantijs portiunculam ſibi vſurpare, reliquumque mercenario porrigere. Et reuera ſi ſaltem ſtipendium mercenario relinquatur, non video in hoc apertam iniuriam: quandoquidem pitantiæ omnes parœcio conferuntur: qui ſubinde, vt Miſſarum debitor, quo potuerit honeſto ſtipẽdio, poteſt mercenarios ad eas celebrandum conducere. Subſequitur ergo membrum alterum eiuſdem dubietatis ad vagos ſacerdotes attinens: qui alias functionem ſuam celebrandi alligatam non habent, vtrum plures valeant pitantias pro eadem miſſa percipere. Huius autem reſponſio eſſet, quod ſi antiſtites in clericorum ordinatione iura caſte ſeruarent, non tanta hinc emergeret ambigendi ratio. Si inquam neminem ſine legitima bonorum poſſeſſione ac titulo ſacris initiarent, non cogerentur ſacerdotes mendici eſſe, & exigua Miſſarũ mercede viuere, quod porrò tum reuerentiam ſacramento debitam non temperet obnubilat: tum etiam periculum eiſdem ſacerdotibus offert pluries celebrandi, quã ſat eſſet pro ſua puritate par eſſet. Ceterum quia rei huius per exigua habetur cura, ſed plurimi effictis titulis ordinantur, in q. mentio vertitur, vtrum hac ratione, vt neceſſarii ſibi victum, & quibus tegantur, habeant, recipere plures pitantias poſſit: nam ratio infinitatis ſacramenti iam ſupra repulſa eſt. Reſpondetur ergo, quod vbi non eſt in vſu eam pro vna Miſſa eleemoſinam erogari, quæ diario victui ſufficiat, poteſt ſacerdos duplam ſaltem percipere, dummodo latius non ſe hæc licentia proferat, quoniam ſtatus apparatum non licet ſacerdotibus hac ratione ſuſtentare, ſeu pauperem vitam ducere. Hac enim ratione iure cautum eſt, vt abſque aliqua bonorum poſſeſſione ad ordines non admittuntur: & ideo qui ſua culpa pauper ordinatus eſt, paupertatem æquo animo ferat. Dum autem ſacerdoti abunde vnde honeſte & forſan ornate viuere poſſit, videtur nequire vti hoc ſubſidio, quandoquidem ob euandam neceſſitatem permittitur. Sed nihilominus reſpondetur, quod eſti nõ adeo idipſum eiuſmodi ſacerdotẽ

Margin notes: Dubiũ — Parœcij quotidie celebrare tenetur pro ſua parœcia, ſi cõpetẽtes alios habeãt reditus in eadẽ eccleſ. — Corollariũ primum. — Secundum.

deceat: tamen ſecundum rigorem iuſtitię
nulla eſſet iniquitas: quoniam iudicium
non eſt de rebus ferendum ſecundum id
quod accidit,ſed ſecundum rei naturam.
Quare vbi per ſe ſatis pitantia nõ ſufficiat
vnicuique eodem iure licet ampliorem ſu
ſcipere. Quòd ſi contra ſententiam hanc
Obiectio. argum.ſuprà facto reſurgas: Qui pitantias
largiuntur, ſibi volunt totum ſacrificium
applicari,atque ita faciendum putant: ergo
ſacerdos ſecus faciens,illos decipit. Re-
Solutio. ſpondetur, eum ſilere poſſe quidquid alij
credant: nam vtitur iure ſuo quo poteſt de
altario viuere: Secus autem,ſi alter expreſ-
ſe poſtulet pro ſe ſolo ipſum ſacrificium
offerri: nam tunc ſi ſacerdos annuat, tene-
tur ſeruare pacti fidem.

Ad primum argu. quæſtionis reſpond.
Ad primũ arg. Replica D. Tho. iuxta illa, quæ lib. 2. diximus, ſub ti
tul de ceſſatione legalium, quòd quamuis
legalia ſic ceſſauerint, vt quaſi iudicia legis
veteris ſeruare nobis non liceat, tamen nõ
obſtat quin poſſit ab eccleſia alia ratione
inſtitui. At verò ſi oblationes inter legalia
Solutio Caiet. duntaxat haberentur, ſolutio ſatisfaceret,
ſed tamen habẽtur, vt ipſe ait etiam inter
cæremonialia: nam ſacrificare, cæremonia
eſt, & feſta colere, atque adeò in eiſdem fe-
ſtiuitatibus quidpiam offerrè, & vt illic ex
poſitum reliquimus, cæremonialia ſic ceſ-
ſarũt, vt ea nobis inſtituere minimè liceat.
Ad hoc autem S. Tho. infrà, art 4. ad 1. re-
ſpondet, duas cæremonialium ſpecies di-
ſcernens. Illas quippe cæremonias inſtitue
re nequit eccleſia, quæ vel ſtatum Hebræo
rum referunt, vt obſeruatio Sabbathi: vel
aliquid futurum in noſtra lege prædice-
bant, vt circuncifio, eiuſque agni paſchalis,
& ſimiles: nam eſſent iam nunc mendacia
eadem in fidem pernicioſa, vtpote ſignifi-
cantia figuras illis non eſſe completas. Ve
runtamen ſunt aliæ cæremoniarum ſpe-
cies ſic ad diuinum cultum pertinentes, vt
citra vllum mendacium poſſint ad eundẽ
finem nunc inſtitui, vt thurificare, conſe-
crare in azymis, purificatio puerperæ, quæ
non condemnatur, extrà de purificat. poſt
Ad ſecũdum. part. c. vnico. Et tales sũt oblationes. Aliud
autem verbum Chriſti, Si offers munus
tuum, &c. ſolum probat, non omnes obla-
tiones eſſe de neceſſitate præcepti, nihil ta
men obſtat, quin aliquæ vt dictum eſt, ei-
Ad tertium. dem ſubijciantur neceſſitati.

Ad tertium denique reſpondetur, quod
propter voluntarias oblationes nulla fie-
ri poteſt excommunicationis cenſura, ſe-
cus autem propter illas, quæ iure deben-
tur. At verò ſacerdos priuatus, qui ſacra-
mentum adminiſtrat, vt excommunicare
non poteſt: ita neque illud rebelli ſubtra-
here, ſed poſtquam fuerit à ſuperiori iuriſ-
dictionem habente excommunicatio lata,
tunc ſacramenti ſubtractio erit legitima.
Textus autem ſextæ Synodi ſolum vetat
ſacramenta pretio vendi; quæ labes eſt ſi-
moniaca.

ARTICVLVS II.

Vtrum oblationes ſolis ſacerdotibus debeantur.

Poſt oblationum vincum ſequitur, vt
de illis dicamus quibus debẽtur. Ap-
parent enim non ſolis ſacerdotibus confe-
rẽdæ. Etenim illud eſt in oblationibus præ Primũ arg.
cipium quòd hoſtiarum ſacrificijs deputa
tur: hoſtiæ verò pauperibus aſcribuntur,
ſecundum illud ad Hebr. vlt. Beneficentiæ
& communionis nolite obliuiſci: talibus
enim hoſtijs promeretur Deus, ergo & o-
blationes eiſdem largiendæ ſunt pauperi-
bus. Secundò; In multis paræcijs monachi Scd̃um.
oblationum portionem ſortiuntur, cũ ta-
men alia ſit, ſecundũ Hiero. clericorum cu
ra quam monachorum. Ergo nõ ſolùm ſa
cerdotibus ſunt oblationes eroganda. Ter Tertiũ.
tiò: Et laici oblationes, nempè panem & vi
num, in propriũ vſum à ſacerdotibus coe-
munt, non ergo illis ſolis earum vſus per-
mittitur. In contrarium autem eſt can Da Damaſ.
maſi. 10. q. 1. Oblationes quæ intra ſanctã
eccleſiam offeruntur, tantummodo ſacer-
dotibus, qui quotidie Domino ſeruire vi-
dẽtur; licet comedere & bibere, quia in ve
teri teſtamẽto prohibuit Dominus panes
ſanctos comedere filijs Iſrael, niſi tantum
Aaron, & filijs eius, vt patet 1. Reg. 21. Ad
q duabus concluſionibus reſpon. Vna eſt.
Vniuerſarum oblationũ, quæ à plebe Deo Prima conclu.
exhibentur, diſpenſatio ad ſacerdotes per-
tinet Probatur. Oblatio genere ſuo non
eſt niſi rei, quæ Deo ad cultum religionis Probat.
dicatur, eſt enim nobis de ſacris, non de ſe
cularibus oblationibus ſermo. Inter ho-
mines autem & Deum ſacerdos eſt ſeque-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN